

Ainevaldkond	Sotsiaaalained
Kursuse nimetus	EESTI AJALUGU I (esiajast kuni 17. sajandi alguseni). Ajaloo II kursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd
Õpetamise aeg	10. klassis (G1A, G1B, G1C) 2023/24 õa
Kursuse eesmärgid	1) käsitleda kronoloogilisel põhimõttel Eesti ajaloo alaperioode (esiaeg, keskaeg, üleminek keskajalt uusajale); 2) teadvustada ja analüüsida minevikunähtuste muutlikkust, tõlgendatavust, omavahelisi seoseid ning seoseid tänapäevaga; 3) kujundada kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse; 4) õppida töötama erinevate alliktekstide ja kaardiga.
Kursuse lühikirjeldus	<u>Esiaeg.</u> Jääaeg. Muinasaja allikad ja nende uurimine. Kiviaja arheoloogilised kultuurid Eestis, elanike peamised tegevusalad ning kultuuri iseloomustavad muistised. Pronksiaeg. Asva kultuur. Rauaaeg. Põlispõllundus, kalmed, linnused. Suhted naabritega. Rahvusvaheliste kaubateede kujunemine ja Eesti. Eesti ühiskonna sotsiaalne kihistumine. Maakonnad ja kihelkonnad. Linnused. Külad ja elamud. Muinasusund ning ristiusu levik Eestis. Muinasusundi seos loodusega. Vanimad teated ristiusu levikust Eestis. <u>Keskaeg.</u> Muistne vabadusvõitlus. Eestlaste lüüasaamise põhjused ja tagajärjed. Henriku Liivimaa kroonika ajalooallikana. Vana-Liivimaa riigid. Seisused. Maapäev. Vana-Liivimaa riikide omavahelised suhted ja suhted naabritega. Jüriöö ülestõus. Keskaja ühiskond Eestis: läänikorraldus. Mõisate rajamine. Sunnismaisuse ja teoorjuse kujunemine. Keskaegsed linnad Eestis: linnade valitsemine. Käsitöö, kaubandus, Hansa Liit. Gildid ja tsunftid. Eluolu linnas. Kirik ja kultuur: vaimulikud ordud ja kloostrid. <u>Üleminekuaeg keskajalt uusajale.</u> Tugeva keskvoimuga riikide kujunemine Läänemere regioonis. Reformatsioon Eestis: haridusolud. Eestikeelse trükisõna algus. Liivi sõda: Vana-Liivimaa asend Läänemere regioonis. Liivi sõja eellugu, kulgu ja tulemused. Eesti kolme kuningriigi valduses: riiklik korraldus ja poliitiline kaart. Vastureformatsioon. Kultuuri areng: Balthasar Russowi kroonika ajalooallikana. Reformatsioon ja vastureformatsioon.
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane: 1) teab tähtsamaid Eesti esiaja perioode, mõistab muististe kui ajalooallikate eripära; 2) kirjeldab inimeste eluolu ja toob näiteid inimeste tegevusaladest ja nende muutustest esiajal; 3) iseloomustab esiaja eestlaste suhteid naaberrahvastega; 4) analüüsib Balti ristiõja põhjusi, kulgu ja tulemusi erinevate osaliste vaatenurgast; 5) tunneb muutusi Vana-Liivimaa riiklikus korralduses ja poliitilisel kaardil, iseloomustab suhteid naaberriikidega; 6) analüüsib Jüriöö ülestõusu tähtsust ja tähendust ajaloolise narratiivina;

	7) iseloomustab Eesti keskaja ühiskonda; 8) kirjeldab Eesti keskaja kultuuri põhijooni ning mõistab ristiusu mõju Eesti kultuurile, vaimuelule ja väärtushinnangute muutumisele, saab aru kultuurilisest järjepidevusest; 9) kirjeldab rahvusvahelisi suhteid Läänemere piirkonnas 16. sajandil; 10) selgitab allikate alusel Liivi sõja eellugu, kulgu ja tulemusi; 11) teab muutusi riiklikus korralduses ja poliitilisel kaardil sõdade ajal; 12) iseloomustab reformatsiooni mõju ja tähtsust eesti kultuuriloos; analüüsib muutusi mentaliteedis ning vaimuelus; 13) teab tähtsamaid ajaloolisi isikuid ning iseloomustab nende tegevust; 14) seletab ja kasutab kontekstis mõisted.
Hindamine	Õppes hinnatakse õppeperioodi või temaatika õpitulemuste saavutatust eristavalt (protsendid) ja mitteeristavalt (arvestatud/mittearvestatud). Kursus hinnatakse kokkuvõtvalt eristavalt (viiepallisüsteemis+märkuste lahtis protsent). Kursusehinnet arvestatakse ajaloo kooliastme hinde väljapanekul. Kursusehinde moodustavad kontrolltööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Kriiska, A., Mäesalu, A., Selart, A., Põltsam-Jürjo, I., Piirimäe, P. (2014) Eesti ajalugu I Kriiska, A., Tvauri, A., Selart, A., Kibal., B. (2007) Eesti ajaloo atlas.
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	Laur, M., Mäesalu, A., Tannberg, T., Vent, U. (2005) Eesti ajalugu I. Muinasajast 19. sajandi lõpuni Kriiska, A., Mäesalu, A., Selart, A., Põltsam-Jürjo, I., Piirimäe, P. (2014) Eesti ajaloo õpik gümnaasiumile, I osa. Esiajast Rootsi aja alguseni. Eesti aastal 1200. Koost. M. Mägi. Tallinn, 2003. Henriku Liivimaa kroonika. Tõlk. R. Kleis. Toim. E. Tarvel. Tln, 1982 Meri, L. Hõbevalge. EPL AS 2008. Hargla, I. Raudrästiku aeg. Raudhammas 2016. Vahtrre, S. Muinasaja loojang Eestis. Vabadusvõitlus. 1208-1227. Tallinn, 1990. Bornhöhe, E. Tasuja. EPL AS 2008. Laur, M. Eesti ajalugu varasel uusajal 1550-1800. Tallinn, 1999. Kross, J., Kolme katku vahel. EPL AS, 2008. Film „Malev“ Eesti, 2005.
Kursuse väljund	Ajaloo olümpiaad, koolieksam